

Landerapport om teknologi og digitalisering i omsorgssektoren

Lovgivning og regler om velfærdsteknologi i Danmark

Arbejds miljølovgivning i Danmark fastslår, at *"Arbejdet skal i alle led planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. [...]. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger i arbejdsmiljøet på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed"*. Loven tilsiger, at medarbejderne skal oplæres tilstrækkeligt, når der indføres ny teknologi. Der er også bekendtgørelse om brug af tekniske hjælpemidler.

I Danmark har arbejdsgivere og faglige organisationer branchefællesskaber om arbejdsmiljø, hvor man i fællesskab vejleder om forflytning <https://www.arbejdsmiljoweb.dk/krop-og-sundhed/forflytning>

Lov om teknologi og innovation. Formålet er at give støtte til at styrke teknologiudvikling og innovation i erhvervslivet. Eksempelvis i institutter, innovationsmiljøer og lignende. Der kan også gives økonomisk støtte til samarbejde, udvikling, kommercialisering af forskningsresultater.

Kommunernes Landsforening (KL) har aftaler om digitalisering og teknologi, der er fælles for alle 98 kommuner. KLs indsatser skal understøtte; at kommunerne kan integrere ny teknologi i opgaveløsningen, som borgerne oplever som en kvalitativ og tidssvarende udvikling af velfærd; at kommunerne kan skabe endnu bedre og mere sammenhængende resultater med data også på tværs af områder; at borgerne i endnu højere grad kan betjene sig selv gennem digitale løsninger; at kommunerne kan anvende teknologiske løsninger, som bidrager til at effektivisere og optimere arbejdsprocesser samt at kommunerne løbende bliver mere digitaliseringsparate.

Der har fra 2014-2018 været centrale aftaler om besparelse på 500 mio. kr. ved brug af forflytningsteknologi, vasketoiletter, spiserobotter samt bedre brug af hjælpemidler.

Hvad betyder velfærdsteknologi?

I Danmark har vi ikke en officiel definition af velfærdsteknologi. Begrebet bruges oftes meget bredt, så det også dækker tekniske hjælpemidler og digitale løsninger. Velfærdsteknologi bruges i FOA både om teknologier, hvor målet er at give medarbejdere et bedre arbejdsmiljø og om teknologier, hvor målet er at øge livskvaliteten og selvhjulpenhed hos borgerne.

Hvad betyder digitalisering?

Der har de seneste år været arbejdet for at sikre, at Danmark bliver så digital som muligt.

I 2011 blev Digitaliseringsstyrelsen oprettet under Finansministeriet. Styrelsen står blandt andet for et fællesoffentligt samarbejde for mere digital omstilling. Vi har lov om obligatorisk digital selvbetjening, hvor man via www.borger.dk kan få adgang til ca. 2.000 forskellige selvbetjeningsløsninger, der både er statslige,

regionale og kommunale. NemID er en fælles log-on løsning til det offentlige, men NemID bruges også til bank og forsikring. Vi har også lov om digital post, så offentlige myndigheder har ret til at sende post digitalt. Hvis man skal have udbetalt penge fra offentlige myndigheder, så er det et krav, at man har oplyst en konto, der så bliver en NemKonto, der bruges til alle udbetalinger.

Borgere, der ikke kan bruge de digitale selvbetjeningsløsninger har mulighed for at blive undtaget fra de obligatoriske krav.

Hvad betyder arbejdsteknisk hjælpemiddel?

Her er beskrivelsen afgrænset til at handle om forflytning af personer. Der er mange forskellige tekniske hjælpemidler til forflytning, løft og anden manuel håndtering af personer. De tekniske hjælpemidler opdeles af Arbejdstilsynet i Personløftere; Overflytningshjælpemidler; Vende hjælpemidler samt andre hjælpemidler, fx indstillelige senge, bære, operations- eller behandlingslejer, pusleborde, toiletudstyr, badeudstyr, kørestole.

Reglerne fastslår, at de tekniske hjælpemidler skal passe til personerne, der skal forflyttes, til de metoder, der anvendes, til hjælperne og til arbejdsstedet. Hjælpemidler, der skal benyttes til større/overvægtige personer, skal være egnede til dette.

Hvilke undersøgelser har FOA været involveret i?

FOA har været med i følgegruppe til et 4. årigt forskningsprojekt om "Velfærdsteknologi der forandre pleje- og omsorgsarbejdet" Projektet viser, at velfærdsteknologier fører til store forandringer på en lang række områder. Det gælder i plejepersonalets daglige arbejde, i forståelsen af faglighed og professionalisme, i mulighederne for faglig udvikling og i forståelsen af, hvad kvalitet i pleje og omsorg er. Og det gælder i den politiske forståelse af ældreområdetets fremtidige udvikling. En del af projektet har været et feltstudie af skærmopkald i en kommune – delrapporten viser, at medarbejderne synes det er en god idé, hvis skærmopkald giver mening for borgerne – og medarbejderen oplever det som fagligt og etisk forsvarligt.

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/skaermopkald-i-hjemme-og-sygeplejen-10834/>

FOA har i 2017 lavet en medlemsundersøgelse på ældreområdet. Den viser, at FOAs medlemmer er ganske positive overfor velfærdsteknologi, hvis det kan hjælpe deres arbejdsmiljø eller give kvalitet for borgerne.

98 procent er meget eller overvejende positivt indstillet over for loftlifte, mobillifte og anden forflytnings teknologi i deres arbejde. Det er 74 procent for intelligente senge, 68 procent for smartphones, 55 procent for automatiske vaske-/tørretoiletter, 46 procent for robotstøvsugere og 35 procent for skærmbesøg.

61 % er helt enige eller overvejende enige i, at der bør indføres mere teknologi på deres arbejdsplads.

Generelt, så oplever FOA, at medlemmerne allerede fra de tidlige forsøg med teknologi har været meget imødekommende og positive overfor Velfærdsteknologi. Der er vilje til at implementere og arbejde med, så snart det giver kvalitet for enten borgeren eller medarbejdernes arbejdsforhold.